

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžo/18/2016
Identifikačné číslo spisu: 1014202111
Dátum vydania rozhodnutia: 20.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1014202111.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcu: Občianska iniciatíva „Smolenice bez spaľovne“, so sídlom Za bránou 16, 919 04 Smolenice, zastúpeného Mgr. Milanom Petrášom, advokátom so sídlom Einsteinova 23, 851 01 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, so sídlom Námestie slobody 6, 810 05 Bratislava, za účasti: CHEMOLAK, a.s., so sídlom Továrenská 7, 919 04 Smolenice, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č.: 21555/2014/B623-SV/59339/JD z 30. septembra 2014, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/276/2014-22 zo 17. marca 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/276/2014-22 zo 17. marca 2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave (ďalej v texte rozsudku aj „prvostupňový súd“ alebo „krajský súd“) napadnutým uznesením č. k. 1S/276/2014-22 zo 17. marca 2016, podľa ust. § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zastavil konanie z dôvodu podania žaloby po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty.

Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že napadnuté rozhodnutie žalovaného č.: 21555/2014/B623-SV/59339/JD z 30. septembra 2014 bolo žalobcovi doručované do vlastných rúk prostredníctvom Slovenskej pošty dňa 14. októbra 2014, pričom po neúspešnom pokuse o doručenie bolo vykonané opakované doručovanie dňa 15. októbra 2014 a keďže žalobca nebol zastihnutý, zásielka bola v rovnaký deň uložená na pošte. Žalobca fyzicky zásielku prevzal až dňa 31. októbra 2014. V predmetnej veci zvolil žalovaný správny orgán doručovanie napadnutého rozhodnutia formou doručovania do vlastných rúk prostredníctvom pošty, t.j. v intenciách ustanovenia § 24 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“).

Ďalej konštatoval, že v prípade žalobcu, ktorý si zásielku uloženú na pošte dňa 15. októbra 2014 do 3 dní od uloženia nevyzdvihol, nastúpila fikcia doručenia rozhodnutia, ktorá vyplýva zo zákona o správnom konaní, podľa ktorého, ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel, pričom trojdňová úložná lehota začína plynúť dňom, ktorý nasleduje po upovedomení adresáta o uložení písomnosti. V danom prípade trojdňová úložná lehota začala plynúť dňom 16. októbra 2014 ako prvý deň, 17. októbra 2014 ako druhý deň, 18. októbra 2014 ako tretí deň, keďže však tento deň pripadol na sobotu, lehota skončila posledným najbližším nasledujúcim pracovným dňom 20. októbra 2014 ako deň tretí, pričom tento deň sa považuje aj za deň doručenia napadnutého rozhodnutia.

Vzhľadom k tomu, že na podanie žaloby v správnom súdnictve je v zmysle ust. § 250b ods. 1 O.s.p. ustanovená dvojmesačná lehota, ktorá v prípade žalobcu začala plynúť dňom 20. októbra 2014 a skončila uplynutím posledného dňa lehoty na podanie žaloby, a to dňom 20. decembra 2014 a žalobca súdu osobne podal žalobu až dňa 22. decembra 2014, považoval krajský súd túto žalobu za oneskorene podanú, a preto konanie podľa § 250d ods. 3 O.s.p. zastavil.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. s použitím ustanovenia § 246c O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko konanie vo veci bolo zastavené.

II.

Proti uzneseniu krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý po jeho upresnení uviedol, že uvedené uznesenie napáda z dôvodu jeho nesprávnosti a nedôvodnosti, a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Ako dôvod odvolania uviedol, že v napadnutom uznesení sa krajský súd dostatočne nevysporiadal s otázkou právneho postavenia žalobcu. Žalobca poukázal na to, že je občianskou iniciatívou podľa § 25 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 24/2006 Z. z.“ alebo „zákon o posudzovaní vplyvov“). V danom prípade bolo potrebné sa vysporiadať, či žalobca má postavenie fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Podľa názoru žalobcu je právnickou osobou v zmysle § 2 ods. 3 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o združovaní občanov“). Občianske združenie „Smolenice bez spaľovne“ je registrované na Ministerstve vnútra SR, IČO: 45784418, ktoré vzniklo dňa 19. decembra 2014.

Žalobca konštatoval, že pri doručovaní písomností právnickej osobe v správnom konaní treba aplikovať ustanovenie § 25 správneho poriadku. Krajský súd nesprávne aplikoval tzv. fikciu doručenia upravenú v § 24 ods. 2 správneho poriadku, keď rozhodnutie žalovaného považoval za doručené po uplynutí troch dní od uloženia zásielky na pošte, t. j. dňa 20. októbra 2014. Opomenul však skutočnosť, že žaloba bola doručovaná žalobcovi, ktorý je právnickou osobou, preto bolo potrebné aplikovať § 25 správneho poriadku. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Sžo/71/2013.

Záverom uviedol, že rozhodnutie žalovaného si fyzicky prevzal dňa 31. októbra 2014. Vzhľadom k tomu, že na podanie žaloby v správnom súdnictve zákonodarca ustanovil § 250b ods. 1 O.s.p. dvojmesačnú lehodu, v prípade žalobcu táto lehota začala plynúť dňom 1. novembra 2014 a uplynula dňom 1. januára 2015. Žaloba bola žalobcom podaná krajskému súdu dňa 22. decembra 2014, teda v zákonnej lehote.

III.

Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k odvolaniu sa v plnom rozsahu stotožnil s uznesením krajského súdu, ktoré navrhol potvrdiť.

Uviedol, že krajský súd sa správne vysporiadal s postavením žalobcu, ktorého posudzoval ako fyzickú osobu. Podľa jeho právneho názoru právny poriadok občiansku iniciatívu za právnickú osobu nepovažuje. Právnická osoba je upravená v ustanovení § 18 a nasl. Občianskeho zákonníka. Podľa § 18 ods. 2 Občianskeho zákonníka sú právnickými osobami: združenia fyzických alebo právnických osôb, účelové združenia majetku, jednotky územnej samosprávy a iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon. Zákon o posudzovaní vplyvov ako zákon *lex specialis* k Občianskemu zákonníku neustanovuje občiansku iniciatívu ako právnickú osobu.

Ďalej uviedol, že pojem „občianska iniciatíva“ upravuje v ustanovení § 24 ods. 6 zákon č. 24/2006 Z.z. ako skupinu fyzických osôb, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k navrhovanej činnosti alebo jej zmene, ktorá je predmetom posudzovania vplyvov alebo zisťovacieho konania podľa tohto zákona.

Občianska iniciatíva je jednou z foriem účasti zainteresovanej verejnosti v rámci konaní, ktorých predmetom je posudzovanie vplyvov na životné prostredie. Prostredníctvom inštitútu občianskej iniciatívy sa v súlade s Aarhuským dohovorom - Dohovor EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (publikovanom v Zbierke zákonov pod 43/2006 Z.z.) rozširujú práva verejnosti, ktorá má záujem zúčastniť sa na postupoch environmentálneho rozhodovania. Právny poriadok však občianskej iniciatíve nepriznáva postavenie právnickej osoby.

Žalovaný konštatoval, že občianska iniciatíva na rozdiel od občianskeho združenia nemá stanovy, nepodlieha registrácii ani nedeklaruje cieľ činnosti. Na vznik občianskej iniciatívy postačuje deklarovanie rovnakého názoru na konanie vo veci posudzovania vplyvov na životné prostredie. Splnomocnencom občianskej iniciatívy oprávneným konať v jej mene a prijímať písomnosti je fyzická osoba, ktorá je ako splnomocnenec uvedená v podpisovej listine. Ak taký údaj chýba alebo je nejasný, splnomocnencom občianskej iniciatívy je fyzická osoba uvedená v podpisovej listine na prvom mieste. Splnomocnenec môže písomne určiť svojho zástupcu, ktorý ho zastupuje v rozsahu splnomocnenia.

Záverom uviedol, že nakoľko občianskej iniciatíve nepriznáva právny poriadok Slovenskej republiky postavenie právnickej osoby, nemôžu jej byť doručované písomnosti podľa ustanovenia § 25 správneho poriadku, ale len podľa § 24 predmetného zákona.

Pribratý účastník konania sa k podanému odvolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p. preskúmal odvolaním napadnuté uznesenie krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c O.s.p. v spojení s § 211 a nasl. O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Podľa § 24 zákona č. 24/2006 Z.z., zainteresovaná verejnosť je verejnosť, ktorá má záujem alebo môže mať záujem na postupoch environmentálneho rozhodovania. Medzi zainteresovanú verejnosť patrí najmä

- a) fyzická osoba podľa § 24a,
- b) právnická osoba podľa § 24b alebo § 27,
- c) občianska iniciatíva podľa § 25,
- d) občianske združenie podporujúce ochranu životného prostredia podľa § 26.

Podľa § 24a ods. 2 zákona č. 24/2006 Z.z., ak najmenej 250 fyzických osôb podá zhodné písomné stanovisko podľa odseku 1, považujú sa tieto fyzické osoby za občiansku iniciatívu podľa § 25 <.z.; splnomocnencom občianskej iniciatívy je ten, ktorého písomné stanovisko bolo doručené ako prvé v poradí.

Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z.z., občianska iniciatíva sú fyzické osoby staršie ako 18 rokov, ktoré podpíšu spoločné stanovisko k navrhovanej činnosti posudzovanej podľa tohto zákona.

Podľa § 26 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z.z., občianske združenie založené podľa osobitného predpisu za účelom ochrany životného prostredia, ktoré podá písomné stanovisko podľa § 23 ods. 4 <., § 30 ods. 5 < alebo podľa § 35 ods. 3 <., má v rámci následného povoloacieho konania podľa osobitného predpisu postavenie účastníka konania. Občianske združenie predloží príslušnému orgánu doklad o zaregistrovaní občianskeho združenia spolu s podaním písomného stanoviska. Také občianske združenie sa na účely tohto zákona považuje za zainteresovanú verejnosť, ktorej právo na priaznivé životné prostredie môže byť rozhodnutím dotknuté.

Podľa § 18 ods. 1, 2 písm. d) Občianskeho zákonníka, spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby. Právnickými osobami sú iné subjekty, o ktorých to ustanovuje zákon.

Podľa § 6 ods. 1 zákona o združovaní občanov, združenie vzniká registráciou.

Podľa § 7 ods. 1 zákona o združovaní občanov, návrh na registráciu sa podáva Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

Podľa § 24 ods. 1, 2 správneho poriadku, dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, sa doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok. Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť počas uloženia na pošte, písomnosť sa považuje za doručенú dňom vrátenia nedoručenej zásielky správne mu orgánu, aj keď sa adresát o tom nedozvedel.

Podľa § 25 ods. 1, 2 správneho poriadku, písomnosti určené do vlastných rúk adresované orgánom a právnickým osobám sa doručujú ich zamestnancom povereným prijímať písomnosti. Ak nie je určený zamestnanec na prijímanie písomností, doručí sa písomnosť určená do vlastných rúk tomu, kto je oprávnený za orgán alebo právnickú osobu konať. Ak nemožno doručiť písomnosť právnickej osobe na adresu, ktorú uviedla alebo je známa, ani na adresu jej sídla uvedenú v obchodnom registri alebo v inom registri, v ktorom je zapísaná, a jej iná adresa nie je správne mu orgánu známa, písomnosť sa považuje za doručенú dňom vrátenia nedoručenej zásielky správne mu orgánu, a to aj vtedy, ak ten, kto je oprávnený konať za právnickú osobu, sa o tom nedozvie.

Vyššie citované zákonné ustanovenia určujú, ktoré subjekty sú účastníkom preskúmaného správneho konania. Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu nevyplýva, prečo pri preskúmaní včasnosti podania žaloby posudzoval žalobcu ako fyzickú osobu, resp. prečo ho neposudzoval ako právnickú osobu.

Žalobca označený ako Občianska iniciatíva „Smolenice bez spaľovne“ vystupoval ako účastník konania v administratívnom konaní, rovnako označený podal žalobu, v podanom odvolaní najskôr poukazuje na svoje postavenie občianskej iniciatívy a na existenciu bez registrácie, v doplnení odvolania však poukazuje na status právnickej osoby v zmysle zákona o združovaní občanov a na registráciu občianskeho združenia v registri Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. V súdnom spise sa tiež nachádzajú stanovy občianskeho združenia "Smolenice bez spaľovne", ako aj výpis z registra občianskych združení vedenom na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky. Uvedené spôsobuje zmatečnosť v označení žalobcu, s ktorou je potrebné sa vysporiadať.

Podľa § 247 ods.1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho

orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250 ods. 1, 2 O.s.p., účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Žalobcom je fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach. Podat' žalobu môže aj fyzická alebo právnická osoba, s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom konať malo.

Účastníkmi preskúmovacieho konania súdu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sú žalobca teda ten, ktorý bol ako účastník správneho orgánu dotknutý na svojich právach rozhodnutím žalovaného správneho orgánu a žalovaný, teda správny orgán, ktorý rozhodol žalobou napadnutým rozhodnutím.

Krajský súd zastavil konanie z dôvodu podania žaloby po uplynutí zákonnej dvojmesačnej lehoty, aplikujúc fikciu doručenia v zmysle § 24 ods. 2 správneho poriadku bez toho, aby skúmal, či žalobca označený ako Občianska iniciatíva „Smolenice bez spaľovne" má postavenie fyzickej alebo právnickej osoby.

Pokiaľ teda súd prvého stupňa konanie zastavil z dôvodu uplynutia lehoty bez toho, aby sa zaoberal právnym postavením žalobcu, podľa názoru odvolacieho súdu rozhodol vo veci predčasne, a preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 4 O.s.p. v spojení s § 246c a s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p.

Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní je vysporiadať sa s právnym postavením žalobcu, a následne posúdiť včasnosť podania žaloby.

Odvolací súd sa vecou samou nezaoberal z dôvodu, že v tomto štádiu preskúmovacieho konania sa posudzovali len podmienky konania.

Podľa § 250ja ods. 4 O.s.p. súd prvého stupňa aj správny orgán sú viazané právnym názorom odvolacieho súdu, ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Súčasne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí opätovne rozhodne o náhrade trov konania vrátane trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvej O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.